

ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Επικοινωνιών
«Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης»

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΣΕ
ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ**

**INTERVENTION PROGRAMS IN THE PRODUCTION OF WRITING IN
CHILDREN WITH LEARNING DIFFICULTIES**

της

Μητρούσια Κωνσταντίνας

Μεταπτυχιακή διατριβή που υποβάλλεται στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης του Τ.Ε.Φ-Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Επικοινωνιών με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης

**1η Επιβλέπουσα: Αγάθη Σταθοπούλου,
Συνεργαζόμενη Ερευνήτρια, Ι.Π.Τ. Ε.Κ.Ε.Φ.Ε.«ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»**

**2η Επιβλέπουσα : Ειρήνη Κορρέ Επίκουρη
Καθηγήτρια Τ.Ε.Φ.**

**3η Επιβλέπουσα: Ζωή Καραμπατζάκη,
Συνεργαζόμενη Ερευνήτρια, Ι.Π.Τ. Ε.Κ.Ε.Φ.Ε.«ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»**

ΑΘΗΝΑ 2020

Περίληψη

Η παρούσα εργασία αποτελεί μια βιβλιογραφική ανασκόπηση με σκοπό να διερευνήσει τη συμβολή βασικών προγραμμάτων παρέμβασης και στρατηγικών διδασκαλίας στην ενίσχυση των δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου και βελτίωσης των μεταγνωστικών δεξιοτήτων σε μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες.

Από συγκριτική βιβλιογραφική επισκόπηση προέκυψε πως, κάποια από τα προγράμματα παρέμβασης επέδρασαν θετικά στη μορφή και το περιεχόμενο της παραγωγής γραπτού λόγου, κάποια άλλα επέδρασαν θετικά μόνο στη μορφή, ενώ ως πιο αποτελεσματικά αξιολογήθηκαν εκείνα που επέφεραν βελτίωση και στις μεταγνωστικές δεξιότητες των μαθητών.

Λέξεις-Κλειδιά: μαθησιακές δυσκολίες, παραγωγή γραπτού λόγου, στρατηγικές διδασκαλίας, μεταγνωστικές δεξιότητες.

Συμπερασματικά, καταλήγουμε στη διαπίστωση της Τζουριάδου (1995), η οποία αξιολογεί ως αποτελεσματικότερες τις παρεμβάσεις συνδυάζουν τη χρήση γνωστικών αλλά και μεταγνωστικών στρατηγικών, καθώς οι μαθητές ασκούνται στην χρήση γνωστικών στρατηγικών, και ταυτόχρονα να υποστηρίζονται μαθησιακά και από τη χρήση αυτορρυθμιζόμενων μεταγνωστικών στρατηγικών.

Εν κατακλείδι, εμφανής είναι η σημασία του μεταγνωστικού ελέγχου, μέσω της διδασκαλίας στρατηγικών, καθώς σύμφωνα με τον Troia (2002), με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η τυποποίηση συμπεριφορών, οι μαθητές αποκτούν αυτοεπίγνωση ως προς τις δυνατότητες και τις αδυναμίες τους, και έτσι προωθείται η ανάπτυξη αυτορρυθμιστικών συμπεριφορών κατά την παραγωγή γραπτού λόγου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Αγαλιώτης, Ι. (2006). Διδασκαλία παιδιών με δυσκολίες μάθησης και προσαρμογής (οικοπροσαρμοστική προσέγγιση). Αθήνα: *ελληνικά γράμματα*.
- Αλαχιώτης, Ν.(2009). Γενετική - Τα γονίδια της δυσλεξίας .
- Αναγνωστοπούλου,Τ. (2008). Ηθικά ζητήματα στην ψυχολογία.Ινστιτούτο

Ψυχολογίας και Υγείας.

- Αναστασιάδου, Α. (2010). Εφαρμογή της προσέγγισης "έμφαση στη διαδικασία παραγωγής γραπτού λόγου" στο μάθημα των αγγλικών: μιά καινοτομία για την ανάπτυξη της ικανότητας παραγωγής γραπτού λόγου των νεαρών μαθητών στο ελληνικό δημόσιο δημοτικό σχολείο. Διδακτορική διατριβή. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ).
- Αναστασίου, Δ., Μπαντούνα, Α. (2007). Η καθοδηγούμενη συμμετοχική ορθογραφική μέθοδος ως τρόπος στήριξης των μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες μέσα στην κοινή τάξη. *Θέματα Διαχείριση Προβλημάτων Σχολικής Τάξης*.
- Antoniou, F. (2006). Improving reading comprehension in students with special educational needs.
- Bandura, A. (1993). Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning. *Educational Psychologist, 28, 117*.
- Βασιλείου, Β. (2008). Άμεση διδασκαλία (Direct Instruction). *Ηλεκτρονική Μάθηση*.
- Bender, W. N. (1985). Differences between learning disabled and non – learning disabled children in temperament and behavior. *Learning Disability Quarterly, 8, 11– 18*.
- Berninger, V.W., Winn, W.D., Stock, P., Abbott, R.D. (2008). Tier 3 specialized writing instruction for students with dyslexia. *Reading and Writing 21(1):95-129 · February 2008*.
- Βογινδρούκας, Ι., Γρηγοριάδου, Ε. (2000). Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες- Δυσορθογραφία. *Θέματα ειδικής αγωγής, 10, 50-61*.
- Butler, D.L. (2002) Individualizing Instruction in Self-Regulated Learning, *Theory Into Practice, 41:2, 81-92, DOI: 10.1207/s15430421tip4102_4*.
- Γάκης, Κ., Καμπυλαυκά, Χ., Πολυχρόνη, Φ. (2016). Υποστήριξη μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες: Στρατηγικές μάθησης και μελέτης.
- Γεωργογιάννης, Π. (2019). Μέθοδος συγγραφής επιστημονικών εργασιών.
- Γεωργούδης, Ι., Ιωακειμίδης, Χ. (2004). Μαθησιακές Δυσκολίες. Δυσλεξία. Θεωρία Και Πράξη.
- De Glopper, C. M., van Kruiningen, J. F. & Hemmen, N. (2014). Context in Writing

- Process Research: An exploratory analysis of context characteristics in writing process research in educational and workplace settings.
- De La Paz, S. (2007). Managing Cognitive Demands for Writing: Comparing the Effects of Instructional Components In Strategy Instruction. *Reading & Writing Quarterly*, 23.
- De La Paz, S., Graham, S. (1997). Strategy instruction in planning: Effects on the writing performance and behavior of students with learning difficulties. *Exceptional children*, 63, 167-181.
- Deshler, D.D., Ellis, E.S., & Lenz, B.K.(1996). Teaching adolescents with learning disabilities. Strategies and Methods. U.S.A.: *Love Publishing Company*.
- Δήμου Γ. Η., (2008). Εκπαιδευτική Ψυχολογία II Μαθησιακές Δυσκολίες. Αθήνα: Gutenberg.
- Δοίκου- Αυλίδου, Μ.(2002). Δυσλεξία: συναισθηματικοί παράγοντες και ψυχοκοινωνικά προβλήματα. Αθήνα: *Ελληνικά Γράμματα*.
- Δράκου Κ., Τζιμογιάννης, Α.(2016). Παραγωγή λόγου με χρήση συνεργατικών εργαλείων: Μία μελέτη στο πλαίσιο του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας Γ' Γυμνασίου.
- Duin, A. H., Jorn, L., DeBower, M. (1991). Collaborative writing: Courseware and telecommunications. Collaborative writing in industry: Investigations in theory and practice.
- Englert, C. S., Zhao, Y., Dunsmore, K., Collings N. Y., & Wolbers, K. (2007). Scaffolding the Writing of Students with Disabilities through Procedural Facilitation:Using an Internet-Based *Technology* to Improve Performance. *Learning Disability,Quarterly*, 30(1), 9-29. *SAGE journals*.
- Englert, C. S., Mariage, T. (2003). The Sociocultural Model in Special Education Interventions: Apprenticing Students in Higher-Order Thinking.
- Englert, C. S., Raphael, T. E., Anderson, L. M., Anthony, H. M., Stevens, D. D. (1991). Making Strategies and Self-Talk Visible: Writing Instruction in Regular and Special Education Classrooms. *American Educational Research Journal*, 28 (2),
- Erdogan, O. (2011). Relationship between the Phonological Awareness Skills and

- Writing Skills of the First Year Students at Primary School. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 11(3), 1506-1510.
- Ewoldt, K.B. (2017). Productivity Apps Supporting Higher Order Writing Skills for Secondary Students *With Learning Disabilities*. *SAGE Journals*, 53(5), 313-320.
- Flavell, J. H. (1976). Meta-cognitive aspects of problem solving.
- Fletcher, J. M., Morris, R. D., & Lyon, G. R. (2003). Classification and definition of learning disabilities: An integrative perspective.
- Flower, L., Hayes, J. (1981). A cognitive process theory of writing. *College Composition and Communication*, Vol. 32, No. 4, 365-387.
- Galaburda, A.M., Sherman, G.F., Aboitiz, F. & Geschwind, N. (1985) Developmental dyslexia: Four consecutive patients with cortical anomalies. *Annals of Neurology*, Volume 18, Issue 2.
- Goldberg, A., Russell, M., Cook, A. (2003). The effect of computers on student writing: A meta-analysis of studies from 1992 to 2002. *Journal of Technology, Learning, and Assessment*, 2(1).
- Graham, S., Sandmel, K. (2011) The Process Writing Approach: A meta-analysis, *The Journal of Educational Research*, 104(6), 396-407.
- Graham, S., Perin, D. (2007). A Meta-Analysis of Writing Instruction for adolescent students. *Journal of Educational Psychology*
- Graham, S., Harris, K. R., Mason, L. (2005). Improving the writing performance, knowledge, and self-efficacy of struggling young writers: The effects of self-regulated strategy development. *Contemporary Educational Psychology*, 30(2), 207-241.
- Graham, S., Harris, K. R. (2005). Writing better. Maryland: Brooks Publishing Co. Adolescent Students. *Journal of Educational Psychology*, 99 (3),
- Graham, S., Harris, K. R., MacArthur, C.A., Schwartz, S. (1998). Writing Instruction.
- Graham, S., Harris, K.R. (1993). Self-Regulated Strategy Development: Helping Students with Learning Problems Develop as Writers. *The Elementary School Journal* Vol. 94, No. 2, Special Issue: Strategies Instruction (Nov., 1993), pp. 169-181.
- Hallenbeck, M. J. (2002). Taking charge: Adolescents with learning disabilities assume responsibility for their own writing. *Learning Disability Quarterly*, 25.

- Hammill, D, Leigh, J.E. McNutt, G. (1987). A New Definition of Learning Disabilities. *Journal of Learning Disabilities*.
- Harris, K.R.,Graham,S., Friedlander,B. & Laud,L.E. (2013). Bring Powerful Writing Strategies Into Your Classroom! Why and How. *The Reading Teacher* 66(7) · April 2013.
- Harris, K. R., Graham, S., Mason, L. H. (2003). Self-Regulated Strategy Development in the Classroom: Part of a Balanced Approach to Writing Instruction for students With Disabilities. *Focus on Exceptional Children*, 35 (7),
- Harris ,K .R, Graham, S.(1996) Memo to constructivists: Skills count, too. *Educational Leadership*, 53, Published - Feb 1996.
- Harris, K.R., Pressley, M. (1991). The nature of cognitive strategy instruction: Interactive strategy construction. *Exceptional Children*, 57, 392-404.
- Hughes, C. A., Schumaker, J. B. (1991). Test-taking strategy instruction for adolescents with learning disabilities. *Exceptionality*, 2, 205-221.
- Gillespie, A.,Graham, S. (2014). A Meta-Analysis of Writing Interventions for Students With Learning Disabilities. *Sage Journals*.
- Graham,S.,Sandmel ,K.(2011). The process writing approach: A meta-analysis. *Journal of Educational Research*.
- Graham, S., Harris, K. R. (2003). Students with Learning Disabilities and the Process Of Writing: A Meta-Analysis of SRSD Studies.
- Jahromi ,L.B.,Stifter,C.A. (2008). Individual Differences in Preschoolers' Self-Regulation and Theory of Mind. *Wayne State University Press*, Vol. 54, No. 1 (January 2008), pp. 125-150.
- Idol-Maestas, L. (1985). Getting ready to read: Guided probing for poor comprehenders. *Learning Disability Quarterly*, 8(4), 243–254.
- International Dyslexia Association (IDA), (2002). Definition of Dyslexia.
- Καλαντζή- Αζίζι, Α.(1993). Αυτογνωσία, αυτοαντίληψη, αυτοέλεγχος. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

- Καμπυλαυκά, Χ., Γάκης, Α., Αντωνίου, Σ. (2016). Αυτορρύθμιση και στρατηγικές μάθησης μαθητών Δημοτικού με μαθησιακές δυσκολίες. *Παιδαγωγικός Λόγος* 1/2016.
- Kandel, ER., Schwartz, JH. & Jessell, TM. (2000). Principles of neural science.
- Kansizoglu, H.B., Bayrak Comert, O. (2017). The Effect of the Process Approach on Students' Writing Success: A Meta-Analysis. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Vol: 46 No: 2 Sayfa: 541-586*
- Καρδαρά, Ε. (2017) Διάγνωση ειδικού και μη ειδικού τύπου Μαθησιακών δυσκολιών.
- Καρπαθίου, Χ. (1995). Θεραπεία της Δυσλεξίας. Αθήνα: ΕΛΛΗΝ.
- Kirk, S. (1972). Ethnic Differences in Psycholinguistic Abilities.
- Κολιάδης, Ε. (2006). Θεωρίες μάθησης και εκπαιδευτική πράξη. Τόμος Β', Κοινωνικογνωστικές θεωρίες, Β' έκδοση, αυτοέκδοση, Αθήνα.
- Κολιάδης, Ε. (2002). Γνωστική Ψυχολογία -Γνωστική Νευροεπιστήμη και εκπαιδευτική πράξη. Αθήνα: ιδίου .
- Koster, M., Tribushinina, E., De Jong, P.F., & Van den Bergh, B. (2015) .Teaching children to write: a meta-analysis of writing intervention research. *Journal of Writing Research, 7(2), 299-324. doi: 10.17239/jowr-2015.07.02.2.*
- Κουράκης, Ι. (1997). Ανίχνευση στον κόσμο των μαθησιακών διαταραχών. Αθήνα: Χ.Ε.
- Κρόκου, Ζ. (2007). Μαθησιακές Δυσκολίες. Θέματα Διαχείρισης Προβλημάτων Σχολικής Τάξης .
- Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α. (2011). Μεταγνωστικές Διεργασίες και Αυτορρύθμιση. Αθήνα: Πεδίο.
- Λαζαράτου, Ε., Αναγνωστόπουλος, Δ.Κ., Μαγγανάρη, Ε., Ζέλιος, Γ., Χριστοδούλου, Α., Σίνη, Α. (2005). Η συμμετοχή βιολογικών και κοινωνικών παραγόντων στην εκδήλωση μαθησιακών διαταραχών. Υπηρεσία Παιδιών και Εφήβων, Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής Βύρωνα-Καισαριανής, Ψυχιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών.

- Lane, K.L., Graham, S., Harris, K.R. & Weisenbach, J.L. (2006). Teaching Writing Strategies to Young Students Struggling with Writing and at Risk for Behavioral Disorders: Self-Regulated Strategy Development. *Sage Journals*
- Lenz, B. K., & Hughes, C. A. (1990). A word identification strategy for adolescents with learning disabilities. *Journal of Learning Disabilities, 23(3), 149-158, 163.*
- Limpo, T., Alves, R. A. (2013). Modeling writing development: contribution of transcription and self-regulation to Portuguese students' text generation quality. *Journal of Educational Psychology, 105(2), 401.*
- Mason, L. H., Graham, S. (2008). Writing instruction for adolescents with learning disabilities: Programs of intervention research. *Learning Disabilities Research and Practice, 23(2), 103-112.*
- Mason, L. H., Kubina, R. M., Taft Jr., Taft, R. J. (2009). Developing quick writing Skills of Middle School students with disabilities. *The Journal of Special Education, 44 (4), 205-220.*
- Ματσαγγούρας, Η. (2001), Στρατηγικές Διδασκαλίας. Η κριτική σκέψη στη Διδακτική Πράξη, Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας, Αθήνα: εκδόσεις Gutenberg.
- Ματσαγγούρας, Η. (1998). Στρατηγικές Διδασκαλίας, 4η έκδ. Αθήνα :Gutenberg
- Μήτσιου-Δάκτυλα, Γ. (2008). *Δυσλεξία. Νευροψυχολογία Μαθησιακών Διαταραχών, Διάγνωση και Αντιμετώπιση.* Αθήνα: Χρήστος Ε. Δαρδάνος.
- Montague, M. (2008). Self-Regulation Strategies to Improve Mathematical Problem Solving for Students with Learning Disabilities.
- Mott, M. S., Klomes, J. M. (2002). The Synthesis of Writing Workshop and Hypermedia-Authoring: Grades 1-4. *Early childhood research and practice, 3 (2).*
- Μπότσας, Γ. (2007). Μεταγνωστικές διεργασίες στην αναγνωστική κατανόηση παιδιών με και χωρίς αναγνωστικές δυσκολίες: «Μεταγινώσκειν», κίνητρα και συναισθήματα που εμπλέκονται. Αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
- Nagel, D. R., Schumaker, J. B. & Deshler, D. D. (1986). The FIRST-letter mnemonic strategy. Lawrence, KS: Edge Enterprises.
- National Joint Committee for Learning Disabilities (1981). Learning disabilities: Issues

- on definition. Unpublished manuscript, 1981.
- Naus, M. J., Ornstein, P. A. (1983). The development of memory *strategies*: Analysis, questions, and issues.
- Nett.U.,Goetz,T.,Hall,N.C.,Frenzel,A.C.(2012).Metacognitive Strategies and Test Performance: An Experience Sampling Analysis of Students' Learning. *Hindawi Publishing Corporation Education Research International ,Volume 2012, ArticleID 958319.*
- Nicolson RI, Fawcett AJ. & Dean P.(2001).Developmental dyslexia: the cerebellar deficit hypothesis. *Trends Neurosci. 2001 Sep;24(9):508-11.*
- Νικολακάκη, Ι.(2016).Χαρακτηριστικά, Διαγνωστικές και Εκπαιδευτικές προσεγγίσεις στις Μαθησιακές Δυσκολίες.
- Orton, S.T.(1928). A Physiological Theory of Reading Disability and Stuttering in Children. *N. Engl. J. Med 1928; 199:1046-1052DOI: 10.1056 /NEJM 192811221992108.*
- Orton Dyslexia Society (1994). *Annals of Dyslexia (Volume 44, 1994) Paperback – 1994.*
- Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (1992).ICD 10.
- Page-Voth, V., Graham, S. (1999).Effects of goal setting and strategy use on the writing performance and self-efficacy of students with writing and learning problems. *Journal of Educational Psychology, Vol 91(2), 230-240.*
- Palincsar, A.S., Brown, A.L. (1988). Teaching and practicing thinking skills to promote comprehension in the context of group problem solving. *Remedial and SpecialEducation, 9(1), 53-59.*
- Παντελιάδου, Σ.(2011).Μαθησιακές δυσκολίες και Εκπαιδευτική Πράξη. Τί και Γιατί. *Ελληνικά Γράμματα.*
- Παντελιάδου,Σ., Αντωνίου ,Φ.(2008).Διδακτικές προσεγγίσεις και πρακτικές για μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες .Βόλος 2008.
- Παντελιάδου, Σ., Μπότσας, Γ.(2007).Μαθησιακές Δυσκολίες: Βασικές έννοιες και χαρακτηριστικά.
- Παπαδοπούλου, Α.Μ.(2008).Διδασκαλία Παραγωγής λόγου με τη βοήθεια των νέων

τεχνολογιών: Διαδικτυακό γράψιμο. Μεταπτυχιακή εργασία. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.

- Pennington, B.F. (1999). Toward an integrated understanding of dyslexia: Genetic, neurological, and cognitive mechanisms. *Development and psychopathology, 11*, pp. 629-654. Cambridge University Press.
- Pennington, B.F. & Smith, S.D. (1988). Genetic influences on learning disabilities and speech and language disorders. *Child Dev., 54*.
- Perin, D. (2007). Best practices in teaching writing to adolescents.
- Pisacco, N.M.T., Sperafico, Y.L.S., Enricone, J.R.B. et al (2018). Metacognitive interventions in text production and working memory in students with ADHD. *Psicol. Refl. Crít. 31, 5 (2018) doi:10.1186/s41155-017-0081-9*.
- Pintrich, P. R. (2004). A conceptual framework for assessing motivation and selfregulated learning in college students. *Educational Psychology Review, 16*, 385- 407.
- Pintrich, P. R. (2000). An achievement goal theory perspective on issues in motivation terminology, theory, and research. *Contemporary Educational Psychology, 25*, pp. 92-104.
- Πολομαρκάκη,Ε.(1989). Δυσορθογραφία. Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια Λεξικό, τόμος 3, 1989, Ελληνικά Γράμματα.
- Πολυχρόνη Φ., Χατζηχρήστου Χ., Μπίμπου Ά. (Επιμέλεια) (2006). Θέματα Σχολικής Ψυχολογίας–1,Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες - Δυσλεξία, Ταξινόμηση, αξιολόγηση, και παρέμβαση. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Πολυχρονοπούλου, Σ.(2012).Παιδιά και Έφηβοι με ειδικές ανάγκες και δυνατότητες. *Πολιτεία*.
- Πόρποδας,Δ.Κ.(2003). Διαγνωστική Αξιολόγηση και αντιμετώπιση των μαθησιακών δυσκολιών στο δημοτικό σχολείο (Ανάγνωση, Ορθογραφία, Δυσλεξία, Μαθηματικά).
- Πόρποδας,Δ.Κ.(2002).Η ανάγνωση. Αυτοέκδοση, Πάτρα.
- Ράλλη, Μ.(2011).Η ενσωμάτωση του ηλεκτρονικού υπολογιστή, ως γνωστικού εργαλείου, στη διδασκαλία γνωστικών και μεταγνωστικών στρατηγικών γραπτού λόγου σε μαθητές με ή χωρίς δυσκολίες παραγωγής γραπτού

- λόγου. Διδακτορική Διατριβή. Πανεπιστήμιο Κρήτης. Σχολή Επιστημών Αγωγής. Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης
- Renard ,L.(2019). Direct instruction - A practical guide to effective teaching.
- Richards, G.R. (2008). Helping Children with Learning Disabilities Understand What They Read.
- Ridge.A.D., Skinner,C.H.(2011). Using the TELLS prereading procedure to enhance comprehension levels and rates in secondary students. *Psychology in the Schools 48(1):46 –58 · January 2011.*
- Ρουσοχατζάκη, Μ.(2014).Τί είναι οι μαθησιακές δυσκολίες και πού οφείλονται. *Ψυχολογία.*
- Rüütman, T.,Hants Kipper,H. (2011)Teaching Strategies for Direct and Indirect Instruction in Teaching Engineering. *IJEP – Volume 1, Issue 3, October 2011*
- Saddler, B., Graham,S.(2005). The Effects of Peer-Assisted Sentence-Combining Instruction on the Writing Performance of More and Less Skilled Young Writers. *Journal of Educational Psychology 97(1):43-54 · February 2005.*
- Saddler,S., Ellis-Robinson,T., Asaro-Saddler,K. (2018). Using Sentence Combining Instruction to Enhance the Writing Skills of Children With Learning Disabilities.*Learning Disabilities: A Contemporary Journal 16(2), 191-202, 2018.*
- Σακκάς, Β. (2002).Μαθησιακές Δυσκολίες και Οικογένεια. Εκδόσεις Ατραπός.
- Σαλβαράς, Γ. (2000). Γλωσσική Διδασκαλία για όλους τους Μαθητές. Διδακτικές δεξιότητες επεξεργασίας κειμένου και παραγωγής γραπτού λόγου. Πανόραμα Παλλήνης.
- Σαλβαράς, Γ. (1982). Δομική διαδικασία μάθησης στο γλωσσικό μάθημα. Εκδόσεις Νικόδημος, Αθήνα.
- Savage, R.,Pillay,V.& Melidona,S.(2008) Rapid Serial Naming Is a Unique Predictor of Spelling in Children. *Journal of Learning Disabilities 41(3):235-50 · June 2008.*
- Sawyer, R.J., Graham, S., Harris, K.R. (1992).Direct teaching, strategy instruction,

- and strategy instruction with *explicit* self-regulation: Effects on the composition skills and self-efficacy of students with learning disabilities. *Journal of Educational Psychology, Vol 84 (3)*, 340-352.
- Schumaker, J. B. (2003). The theme writing strategy: Instructor's manual. Lawrence, KS: The University of Kansas.
- Schumaker, J. B., Sheldon, J. B. (1999). Proficiency in the sentence writing strategy: Instructor's manual. University of Kansas.
- Schumaker, J. B., Deshler, D. D. (1992). Validation of learning strategy interventions for students with LD: Results of a programmatic research effort.
- Schumaker, J. B., Lyster, K. D. (1991). The paragraph writing strategy: Instructor's manual. University of Kansas.
- Schumaker, J. B., Nolan, S., Deshler, D. D. (1985). Learning strategies curriculum: The error monitoring strategy. Lawrence: University of Kansas.
- Schumaker, J. B., Denton, P. H., & Deshler, D. D. (1984). The paraphrasing strategy. Lawrence, KS: The University of Kansas.
- Σπαντιδάκης, Ι.(2015) Προβλήματα παραγωγής γραπτού λόγου παιδιών σχολικής ηλικίας. Διάγνωση-Αξιολόγηση-Αντιμετώπιση.
- Στασινός, Δ. Π. (2003). Μαθησιακές Δυσκολίες του Παιδιού και του Εφήβου, Η εμπειρία της σύγχρονης Ευρώπης (3η εκδ.). Αθήνα: Gutenberg.
- Στασινός, Δ.Π.(2001).Δυσλεξία και σχολείο: εμπειρία ενός αιώνα. ΑΘΗΝΑ, εκδόσεις Gutenberg.
- Steadly,B.K., Dragoo.K., Arafteh. .S. &Luke.S.D.(2008). Effective mathematics instruction. *Journal of Evidence Educational, 3(2)*, 1-11.
- Stein ,J. (2001). The magnocellular theory of developmental dyslexia. *Dyslexia*.
- Στράτος, Σ.(2017). «Πρόγραμμα παρέμβασης στρατηγικών για κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου σε παιδιά Ελληνοποντίων με μαθησιακές δυσκολίες». Διπλωματική Εργασία. Α. Π .Θ .ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ.
- Σουλιώτη, Α.(2016). «Η διαδικασία του σχεδιασμού στην παραγωγή γραπτού λόγου». Διπλωματική Εργασία. Α. Π .Θ.
- Swanson,H. L., Cooney, J. B., & McNamara, J. K. (2004). Learning Disabilities and

- Memory. In B. Y. L. Wong (Ed.), *Learning about learning disabilities* (pp. 41-92). San Diego, CA, US: Elsevier Academic Press.
- Swanson, H. L. (2001). Searching for the Best Model for Instructing Students with Learning Disabilities. *Focus on exceptional children*, 34 (2), 1-15.
- Ταπουρίδου, Δ.(2014). Στρατηγικές Μάθησης σε παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες . Διπλωματική Εργασία. Α. Π .Θ.
- Τζουριάδου, Μ., Αναγνωστοπούλου, Ε. (2011). Παιδαγωγικά προγράμματα για παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες. Θεσσαλονίκη: Προμηθεύς.
- Τζουριάδου,Μ.(2011).Μαθησιακές Δυσκολίες. Θέματα Ερμηνείας και Αντιμετώπισης. Θεσσαλονίκη : Εκδόσεις Προμηθεύς.
- Τζουριάδου, Μ. (1995) .Παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, Προμηθεύς
- Τρίγκα - Μερτικά, Ε. Δ .(2010). Μαθησιακές Δυσκολίες Γενικές και Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες - Δυσλεξία, εκδόσεις ΓΡΗΓΟΡΗ.
- Troia, G. A. (2002). Teaching writing strategies to children with disabilities: Setting generalization as the goal. *Exceptionality*, 10, 249-269.
- Velluntino, F., Scanlon, D. & Tanzman ,M.(1987). The Case for Early Intervention in Diagnosing Specific Reading Disability. *Journal of School psychology*, 1987.
- Zeng W.,Ju, S. & Hord,C.(2018). A Literature Review of Academic Interventions for College Students With Learning Disabilities. February 27, 2018 Research Article.
- Zimmerman B. J. (2000). Attaining self-regulation: A social cognitive perspective.
- Waller, C., Strawser, S. (1987). Adaptive Behavior of subtypes of learning disabled individuals. *Journal of Special Education*, 1987 96.
- Weinstein,C.E.,Mayer,R.F.(1985). The teaching of learning strategies. In M. C.
- Willows, D.M. (1991).A framework for understanding learning difficulties and disabilities.
- Wong, B.Y.L., Butler, D.L., Ficzero, S.A., Kuperis, S. (1996). Teaching Low Achievers and Students with Learning Disabilities to Plan, Write, and Revise Opinion Essays. *SAGE Journals*, 29(2), 197-212.
- Wong, B.Y.L. (1994). Instructional parameters promoting transfer of learned

strategies in students with learning disabilities. *Learning Disability Quarterly*, 17, 110-120.

Wong, B.Y.L., Butler, D.L., Ficzere, S.A., Kuperis, S., (1994). Teaching problem Learners revision skills and *sensitivity* to audience through two instructional modes: Student-teacher vs student-student interactive dialogues. *Learning Disabilities Research & Practice*, 9(2), 78-90.